

Ngày 21/8/1945: Cả nước sôi sục khí thế Tổng khởi nghĩa

10:38 21/08/2025

Tại Sơn Tây, diễn ra cuộc biểu tình lớn của quần chúng nhân dân, đồng chí Nguyễn Quốc Hồng thay mặt Tỉnh bộ Việt Minh lên nói chuyện, kêu gọi đồng chí, đồng bào đấu tranh giải tán chính quyền bù nhìn, thành lập chính quyền cách mạng.

Nhân dân tham gia khởi nghĩa giành chính quyền ở thành phố Vinh tháng 8/1945. (Ảnh tư liệu: baonghean.vn)

Lúc 17 giờ, hàng vạn quần chúng vũ trang theo lực lượng cách mạng tiến vào dinh tỉnh trưởng và các cơ quan đầu não. Tỉnh trưởng Vũ Thiện Khoái cầm cờ đỏ sao vàng ra mời đoàn vào dinh, chấp nhận đầu hàng, giao ấn triện cho Việt Minh.

Bên ngoài, cờ đỏ sao vàng được kéo lên đỉnh cột cờ. Đồng chí Nguyễn Quốc Hồng tuyên bố giải tán chính quyền bù nhìn và thiết lập chính quyền cách mạng. Việc thu vũ khí của lính bảo an diễn ra suôn sẻ. Cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở thị xã Sơn Tây đã thành công. Buổi tối, Ủy ban cách mạng được thành lập.

Tại Bắc Kạn, các đơn vị quân giải phóng, lực lượng tự vệ và nhân dân vùng giải phóng tiến vào thị xã, xóa bỏ chính quyền tay sai của Nhật.

Tại Tuyên Quang, giải phóng quân cùng lực lượng dân quân du kích, tự vệ kết hợp chặt chẽ với quần chúng cách mạng nổi dậy, liên tiếp hạ các đồn trại quân Nhật đang chiếm đóng ở các huyện rồi tiến lên giải phóng thị xã. Ngày 21/8/1945, cuộc khởi nghĩa giành chính quyền ở thị xã Tuyên Quang giành thắng lợi.

Cây đa Tân Trào. Tại đây, ngày 16/8/1945, đồng chí Võ Nguyên Giáp đọc Quân lệnh số 1 của Ủy ban khởi nghĩa. (Ảnh tư liệu: tuyenquang.dcs.vn)

Tại Nghệ An, buổi sáng, hàng vạn công nhân, nông dân, nhân dân lao động mang vũ khí tuần hành thị uy. Sau đó, đại diện Mặt trận Việt Minh vào gặp Bộ chỉ huy quân đội Nhật. Trước khí thế của quần chúng cách mạng, Nhật phải chấp nhận những điều kiện của ta đưa ra. Đồng thời, các đội tự vệ công nhân, thanh niên cùng một số lính bảo an đi theo cách mạng vào đánh chiếm các công sở.

Đến trưa, lực lượng cách mạng kéo đến bao vây dinh tỉnh trưởng Nghệ An, buộc tỉnh trưởng Đặng Văn Hứa phải từ chức, bàn giao chính quyền cho cách mạng.

Ông Lê Viết Lượng thay mặt Ủy ban cách mạng lâm thời Nghệ An tuyên bố xóa bỏ bộ máy chính quyền thực dân, phong kiến, thiết lập chính quyền cách mạng.

Tại Huế, từ chiều, Đảng bộ và Việt Minh ở Thừa Thiên-Huế đã tiến hành nhiều cuộc mít-tinh thị uy trong thành phố. Từ mọi nẻo đường, các đội tự vệ, các đoàn thể cứu quốc dù chỉ trang bị vũ khí thô sơ, vẫn giương cao băng cờ, phấp phới biểu ngữ, rầm rộ tiến qua các con phố. Lính Nhật hoang mang không hành động.

Vào 14 giờ, theo lệnh Ủy ban Khởi nghĩa, lá cờ quẻ ly bị hạ xuống và kéo cờ đỏ sao vàng lên. Chiều cùng ngày, đồn Mang Cá đã bị đội tự vệ khu phố Phú Bình chiếm được bao vây. Cơn bão cách mạng đang ập tới. Đến tối, Ủy ban Khởi nghĩa ở Huế phổ biến kế hoạch, giao nhiệm vụ cho các huyện và từng cán bộ đảm nhiệm việc tiến hành khởi nghĩa.

Tại Nam Kỳ, buổi sáng, Hội nghị mở rộng Xứ ủy Nam Kỳ (Tiền Phong) lại được triệu tập tại Chợ Đệm để định ngày giờ phát lệnh khởi nghĩa và chỉ định Ủy ban hành chính lâm thời Nam Bộ do Trần Văn Giàu làm Chủ tịch.

Do chủ trương và kế hoạch chưa đạt được nhất trí cao nên Hội nghị đã họp đến lần thứ ba trong bảy ngày. Để rồi đưa đến quyết định cuối cùng, giao cho Đảng ủy Tân An khởi nghĩa thí điểm trong đêm 22 và sáng 23/8 để thăm dò thái độ của quân Nhật.

Tác phẩm "Tân An những ngày Tháng Tám năm 1945" của họa sĩ Hữu Phương, vẽ theo lời kể của họa sĩ Huỳnh Văn Gấm. (Ảnh chụp: VÕ

MẠNH HẢO)

Ngay trong đêm, Tỉnh ủy Tân An khẩn trương họp, ra “Nghị quyết đỏ”, tổ chức may cờ búa liềm, cờ đỏ sao vàng, tập trung các đội cận vệ đỏ thì các địa phương về thị xã.

Cũng trong ngày hôm đó, tại trụ sở của Thanh niên Tiền phong (số 14, đại lộ Charner), Việt Minh tổ chức một cuộc hội nghị với sự tham gia của đại diện nhiều đảng phái ở Sài Gòn và Nam Kỳ. Trước khí thế áp đảo của Việt Minh, tất cả đều nhất trí ủng hộ Việt Minh khởi nghĩa giành chính quyền.

Theo báo Nhân Dân